

247889

การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ชญานี นาทัน

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

600252590

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247889

การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ชญานี นาดัน

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

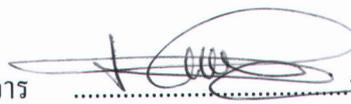
ชญาณี นาดัน

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร

.....กรรมการ
ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร

19 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระในฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดีจาก อาจารย์อ่องอาจ โฆษุณหนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทรปัญญา ประธาน กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธิประเสริฐ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มการศึกษาค้นคว้าจนเสร็จสมบูรณ์ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน เจ้าหน้าที่การเงิน - บัญชี เจ้าหน้าที่พัสดุ และครูผู้สอน ของโรงเรียนบ้านแม่หวานหลวง ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษา และมีส่วนช่วยเหลือให้กำลังใจ สนับสนุนการทำงานด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ จากสมาชิกทุกคนในครอบครัว ตลอดจนบรรดาเพื่อนๆ นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาร่วมรุ่น ที่คอยเป็นกำลังใจ สนับสนุนการทำงานในทุกๆด้าน จนเป็นผลให้การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณค่า และประโยชน์จากการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นสิ่งตอบแทนพระคุณทุกท่านที่มี ส่วนสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

ชญาณี นาดัน

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางชญาณี นาดัน

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ดร.ปรารธนา โกวิทยางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

247889

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2554 โดยศึกษาจากผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน 1 คน เจ้าหน้าที่การเงินบัญชี จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่พัสดุจำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุปประเด็นคำตอบ โดยการบรรยาย

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวงพบว่า ในด้านการระบุความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการเงินอันดับแรกคือ การใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการ อันดับที่ 2 คือ การจัดทำเอกสารการเงินและการเบิกจ่ายเงินโดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติ และอันดับที่ 3 คือ การจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ ส่วนด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน มีสาเหตุเกิดจากบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง และเกิดจากการสั่งการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้โรงเรียนดำเนินการกิจกรรมเร่งด่วน สำหรับด้านผลกระทบของความเสี่ยงด้านการเงิน ทำให้กิจกรรมและงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ด้านการประเมินความเสี่ยงด้านการเงิน โดยใช้นับจำนวนครั้งที่ปฏิบัติ การใช้จ่ายที่ไม่เป็นไปตามแผนหรือโครงการมีความเสี่ยงสูง ส่วนการจัดทำเอกสารการเงิน การเบิกจ่ายเงินโดยขาดการศึกษาระเบียบและแนวปฏิบัติมีความเสี่ยงปานกลาง และการจัดซื้อจัดจ้าง ไม่ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุมีความเสี่ยงปานกลาง นอกจากนั้นด้านการประเมินตัวเลือก ในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โรงเรียนควรมีการประชุมชี้แจง

247889

ให้บุคลากรรับทราบในการใช้เงิน สำหรับการควบคุมความเสี่ยง ควรสรรหาบุคคลที่มีประสบการณ์ และเข้าใจในระเบียบว่าด้วยการเงิน บัญชี และพัสดุมาปฏิบัติงานในโรงเรียน ส่วนการคงไว้ซึ่ง ความเสี่ยง ในกรณีที่ความเสียหายไม่สามารถหลีกเลี่ยงและควบคุมได้ โรงเรียนต้องยอมรับผลลัพธ์ ที่จะเกิดขึ้นและจัดการได้ นอกจากนั้นในการถ่ายโอนความเสี่ยง เมื่อโอกาสของความเสี่ยงมีสูง โรงเรียนต้องเลือกถ่ายโอนความเสี่ยงไปสู่บุคคลหรือหน่วยงานอื่น และดำเนินการติดตามผล มีการ ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบด้านการเงิน สำหรับข้อเสนอแนะ ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนควรร่วมมือกันในการกำกับติดตามตรวจสอบด้านการเงิน อย่างต่อเนื่องเพราะเมื่อพบกับความเสี่ยงจะได้รับดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

Independent Study Title	Financial Risk Management of Ban Mae Ngan Luang School, Mae Chaem District, Chiang Mai Province	
Author	Mrs. Chayanee Natun	
Degree	Master of Education (Educational Administration)	
Independent Study Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr.Choocheep Puthaprasert	Advisor
	Dr. Pratana Govittayangkull	Co-advisor

ABSTRACT

247889

The objective of this study is to study conditions including suggestions of financial risk management of Ban Mae Ngan Luang School, Mae Chaem District, Chiang Mai Province, in the academic year of 2011. The respondents of this study consist of 1 school administrator, 2 financial officers, 2 store officers and 2 teachers. The data was collected by a structural questionnaire regarding the subjected matter. And the data gained was then analyzed and summarized into each issue by a descriptive technique.

The result of the study can be summarized as the followings. For financial risk management of Ban Mae Ngan Luang School, it found that the first rank of financial risk was that the school did not follow the plan or project's finance. The second rank of financial risk was that the documents related to finance and disbursement lacked of order and practice. And the third rank of financial risk was that the procurement was not followed its regulation. In an aspect of financial risk analysis, it was caused by personnel who lacks of relevant knowledge and understanding in the right practice, and by the order of Office of the Education Service Area that hastened the school to arrange the activities in such an urgent manner. For the financial impact, it caused the jobs uncompleted and conflicting to the objectives prior set. Moreover, the assessment of financial risk by counting on times of practice reflected misappropriation of funds or high risk project. For the conduct of financial documents, the disbursement had made without regulations' understanding and the practice pertained to medium risk. For the procurement, it was

247889

not in accordance with the regulations regarding procurement and pertained to medium risk. In addition, in assessment of alternative options and in avoiding the risk, the school arranged a meeting explaining its personnel about how the money would be spent. For the risk control, seeking for experience-packed personnel who understand the finance, accounting and procurement was necessary to be done. As for the risk retention, in a case of unavoidable and uncontrollable damages, the school must suffer its consequences and handle it. Besides, the risk transfer whenever high risk situation falls upon, the school had to transfer the risk to other persons or organizations. And for the follow-up, there were a line of order made from directors to responsible persons who do financial audition. For the suggestions in this study, the directors and all related parties should coordinate in financial audition continuously because the risk can be fixed as soon as it was identified.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดการบริหารความเสี่ยง	9
ความหมายของความเสี่ยง	10
ความหมายของการบริหารความเสี่ยง	12
ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง	16
ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง	18
ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง	21
การบริหารงบประมาณ	45
ระบบการบริหารการเงิน โรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง	47
การศึกษาที่เกี่ยวข้อง	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการ	63
กลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างเครื่องมือ	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	64
บทที่ 4 ผลการศึกษา	65
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุป	72
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	90
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ	91
ประวัติผู้เขียน	95

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	การระบุถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	37
2	ใบตรวจรายการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	38
3	ระดับคะแนนของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการทำงาน	40
4	ระดับคะแนนของความน่าจะเป็นที่อาจเกิดขึ้น	50
5	ระดับคะแนนของผลกระทบของความเสี่ยงที่มีต่อ โครงการหรือ กิจกรรม โดยภาพรวม	41
6	แนวทางการบริหารความเสี่ยง	44
7	แผนการบริหารความเสี่ยง	44

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
1	กระบวนการการบริหารความเสี่ยง	35
2	แผนที่ความเสี่ยง	42